

Дубовик Наталія Анатоліївна
Кандидат політичних наук, доцент
Державний університет телекомунікацій

Наукові тези публікуються за тематичним напрямком «Сучасні питання історії, юриспруденції, політики» науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку України та світу» (17 квітня 2018 р., м. Харків)

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ: ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Відомо, що національна безпека держави передбачає захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам в усіх сферах життєдіяльності суспільства, у тому числі у сфері інформаційних технологій [2].

Інформація завжди була об'єктом боротьби. Недаремно, засновник великої банківської династії, Натан Ротшильд зазначав: «Хто володіє інформацією, той володіє світом». Але не тільки в економічній сфері інформація користується попитом та, відповідно, потребує захисту. Безсумнівно, можна стверджувати, що інформація охоплює без винятку усі сфери життєдіяльності людства.

Зазначимо, що однією з глобальних проблем сьогодення є інформаційна війна. Країни світу постійно конкурують за право першості та домінування у володінні інформацією. У стані інформаційних війн країни розробляють шкідливі концепції впливу, що є небезпечними для функціонування телекомунікаційних систем, загалом та несанкціонованого доступу до державної інформації, зокрема як у економічній, так і у політичній сферах. Штучне створення економічної кризи це не що інше, як стратегічна інформаційна операція. Інформація стає зброєю, яке приходить на зміну ядерній зброї. Світове співтовариство, на яке тиснуть, подрібнюється та розпадається, втрачається національна ідентифікованість, посилюються прояви сепаратизму та агресивних конфліктів: «Колись...інформація була нашою здобиччю. Тепер ми – здобич інформації» [3]. Відбувається спрощене ставлення до сприйняття світової злагодності, що породжує спрощену систему управління процесами, які не мають зворотного напрямку.

Ще однією з глобалізаційних проблем є проблема екстремізму, що поширилась у сучасному світі. Головна небезпека – це «втручання» держав для досягнення екстремістами власних корисних цілей.

Існує велика кількість відповідних технологій, служб та різноманітних підрозділів, які займаються вирішенням проблем захисту інформації. Однак, інформація з кожним днем стає більш доступною, вона зберігається на електронних носіях та обробляється технологічно. Гостро постало питання захисту державної та військової інформації, авторського права та права на інформаційну власність, захисту конфіденційної та приватної персональної інформації.

Інформаційна безпека визначається як: «стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, при якому запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність та невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване поширення, використання, порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації» [1]. Проблеми інформаційної безпеки України можна виділити у три групи: гуманітарна проблема, що виникла в наслідок безконтрольного використання персональних даних громадян, вторгненням у сферу приватного; економічна та юридична проблема, що виникла в наслідок викрадання комерційної і фінансової інформації; політична проблема, що виникла в наслідок інформаційних війн, кібервійн, електронними розвідками зацікавлених політичних осіб, посяганням на державну таємницю тощо.

Інформаційна безпека повинна мати комплексний характер вирішення вищезазначених проблем. Так, на нормативному рівні потрібно створити нормативну базу, яка врахує усі

аспекти державної інформаційної безпеки. На інституційному рівні необхідно здійснювати узгоджену діяльність різних соціальних інститутів, які пов'язані з вихованням особистості та її соціалізацією. На особистісному рівні важливу роль відіграє самовиховання, самоосвіта, формування високого рівня інформаційної культури особистості.

Таким чином, державна інформаційна політика пов'язана з проблемами забезпечення безпеки особистості та українського соціуму загалом.

Література:

1. Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" від 09.10.2007 № 537-V.
2. Закон України "Про основи національної безпеки України" від 19.06.2003 № 964-IV.
3. Костенко Л. Записки українського самашедшого / Л. Костенко. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. – 416 с.

Кожедуб Олена Василівна

Кандидат соціологічних наук, доцент

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Наукові тези публікуються за тематичним напрямком «Сучасні проблеми філософії та соціології» науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку України та світу» (17 квітня 2018 р., м. Харків)

ТЕРОРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Тероризм – це тактика політичної боротьби, що характеризується систематичним застосуванням ідеологічно мотивованого насильства, що виражається у вбивствах, диверсіях, саботажі, викраденнях і інших діях, що становлять загрозу життю і безпеці людей. Таке насильство використовується як для усунення конкретних супротивників, так і для залякування уряду, партій, суспільно-політичних і релігійних рухів, етнічних груп, соціальних груп в ім'я досягнення певних політичних, релігійних соціально-економічних цілей” [1].

Як соціальний феномен тероризм характеризується особливими підходами до визначення протиборчих сторін, засобів протиборства та причини виникнення. Так, в боротьбі з тероризмом терористи не сприймаються як противники у війні, вони – злочинці. А це визначає і особливості засобів боротьби з ним.

Відомо, що війни вииграються не на полях битв, а у внутрішньому просторі психіки людини. Для того щоб змінити поведінку однієї людини або великих мас людей треба змінити зміст і стан їх свідомості. Терористи мають в своєму арсеналі безліч різних засобів, проте основна умова виникнення тероризму і його “ефективності” – наявність інформаційного суспільства. Чим вище і могутніша роль ЗМІ, тим ширше поле потенційного впливу тероризму на суспільство. Коли жертвою стає певна група людей, до якої належить людина, – відчуття небезпеки збільшується [3].

В основі виникнення тероризму як соціального явища лежить комплекс причин:

- *внутрішньополітичні*: тероризм виникає на стику культур, а в перехідні періоди, терористи не проявляють активності тоді, коли в суспільстві нічого не змінюється;

- *економічні*: зазвичай бідність визначають як одну з причин виникнення тероризму. Проте, бідність на національному рівні може побічно впливати на прояви тероризму, так як бідність і економічні негаразди в багатьох випадках є причиною початку громадянських воєн. Проте наявність громадянської війни ще не є гарантом виникнення тероризму [2];

- *релігійні*: оцінками дослідницького центру RAND, в результаті терактів, організованих “світськими” терористами, постраждали в середньому 3,27 осіб, для “релігійних” терористів цей показник майже в 9 разів вище – 27,05 [2];

- *географічні*: за даними дослідницького центру Nixon Center, проживання людини в тій чи іншій країні світу не є фактором, який обумовлює її схильність до тероризму. Так, в результаті аналізу біографій 373 терористів було виявлено, що менше половини терористів народилися на Близькому Сході, інші – в США, в Канаді чи в країнах Західної Європи. 41%